

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/16/2025
Identifikačné číslo spisu:	1311211015
Dátum vydania rozhodnutia:	19.08.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:1311211015.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ T.. K. L., narodeného X. Y. XXXX, K., K. X/A, 2/ P.. J. L., narodenej XX. V. XXXX, K., K. X/A, oboch zastúpených spoločnosťou Jarabica, s. r. o., Bratislava, Kutlíkova 17, IČO: 47 454 831, proti žalovaným 1/ Bratislavská vodárenská spoločnosť, a.s., Bratislava, Prešovská 48, IČO: 35 850 370, zastúpenej spoločnosťou ius aegis s. r. o., Bratislava, Trnavská cesta 100, IČO: 36 857 203, 2/ obec Rovinka, Rovinka, Hlavná 350/95, IČO: 00 305 057, zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária ECKER - KÁN & PARTNERS, s.r.o., Bratislava, Zelená 2, IČO: 35 886 625, o náhradu škody, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B3-14C/121/2011, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 22. februára 2024 sp. zn. 9Co/2/2023, 9Co/110/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným 1/ a 2/ p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcom 1/ a 2/ v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom č. k. 14C/121/2011-1139 zo 7. júla 2015 uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ sumu 41 903,76 eura s úrokom z omeškania vo výške 13 % z istiny ročne od 20. novembra 2002 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku; v prevyšujúcej časti žalobu zamietol; vyslovil, že o trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozsudku.

1.1. Právne vec posúdil v súlade s čl. 20 ods. 3 ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústava“), § 9 ods. 2 zákona č. 138/1973 Zb. o vodách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 138/1973 Zb.“), § 2 ods. 2 písm. b) a c), § 3 a § 10 ods. 2 vyhlášky Ministerstva lesného a vodného hospodárstva Slovenskej socialistickej republiky č. 154/1978 Zb. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách (ďalej len „vyhláška č. 154/1978

Zb.“), § 10b, § 10c a §40a ods. 1 vyhlášky Ministerstva lesného a vodného hospodárstva Slovenskej socialistickej republiky č. 15/1989 Zb., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška č. 154/1978 Zb. (ďalej len „vyhláška č. 15/1989 Zb.“), § 415, § 420 ods. 1, § 438 ods. 1, § 439 a § 442 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“). Na základe výsledkov vykonaného dokazovania ustálil, že žalobcovia sa domáhali voči žalovaným zaplata sumy 20 173 755,70 Sk spolu s úrokmi z omeškania vo výške 16,5 % ročne zo sumy 180 209,70 Sk od 15. novembra 2001 do zaplata a zo sumy 19 993 646 Sk od 9. mája 2001 do zaplata z titulu náhrady škody spôsobenej žalobcom 1/ a 2/ tým, že žalované 1/ a 2/ napriek právoplatnému rozhodnutiu príslušného orgánu o udelení povolenia na uvedenie do trvalej prevádzky prípojky kanalizácie pre XX rodinných domov v obci P. do trvalej prevádzky, neuzavreli medzi sebou zmluvu o prevádzke kanalizácie, ktorou by žalovaná 2/ ako vlastník tohto vodohospodárskeho diela odovzdala kanalizáciu do prevádzky žalovanej 1/ ako budúceho prevádzkovateľovi, a teda nezačali s prevádzkou kanalizácie. V dôsledku uvedeného žalobcom 1/ a 2/ ako vlastníkom dvoch nehnuteľností - novostavieb rodinných domov a dvoch garáží postavených v predmetnej lokalite, vznikla škoda, a to vo forme skutočnej škody spôsobenej zavlhnutím suterénu jedného z rodinných domov, v dôsledku riadneho neprevádzkovania kanalizačnej siete, na odstránenie ktorej vynaložili náklady vo výške 180 209,70 Sk a vo forme ušlého zisku vo výške 19 993 646 Sk, spôsobeného zmarením prenájmu novostavieb, teda nedosiahnutím predpokladaného výnosu za ich prenájom a nevydania kolaudačných rozhodnutí pre nefunkčnosť kanalizácie, ktorými by bolo povolené ich užívanie, ako aj z titulu ušlého zisku spôsobeného rozdielom medzi kúpnou cenou, za ktorú žalobcovia boli nútení predať nehnuteľnosti v rokoch 2001, resp. 2002, z dôvodu splácania úveru a ich trhovou cenou, ktorú by mali nehnuteľnosti po skončení pôvodne predpokladanej doby nájmu.

1.2. Súd prvej inštancie na základe výsledkov vykonaného dokazovania vecne ustálil, že v spore boli preukázané základné predpoklady zodpovednosti za škodu, a to v časti náhrady vecnej škody pozostávajúcej z vynaložených nákladov, ktoré žalobcom vznikli pri odstránení škody spôsobenej zavlhnutím suterénu jedného z rodinných domov. Považoval za preukázané, že na odstránenie následkov zatečenia suterénu domu a na vykonanie opatrení proti vzniku ďalších škôd (vybudovanie spätnej klapky proti prenikaniu splaškov do domu), vynaložili žalobcovia sumu 180 209,70 Sk, ktorú zaplatili za stavebné práce vykonané spoločnosťou WIBAX, spol. s r.o. na základe faktúry č. 32001071 z 15. novembra 2001. V tejto súvislosti konštatoval, že škoda žalobcom vznikla v príčinnej súvislosti s porušením právnej povinnosti žalovaných 1/ a 2/ zabezpečiť riadne prevádzkovanie verejnej časti kanalizačnej prípojky v predmetnej lokalite. Zároveň podotkol, že ak by bola čerpacia stanica v tejto kanalizačnej vetve v prevádzke, nedošlo by k zaplneniu kanalizačného potrubia a k následnému zatečeniu rodinného domu vo vlastníctve žalobcov tlakovou odpadovou vodou. Žalobnému návrhu v časti o priznanie náhrady vecnej škody vyhovel v sume 5 981,87 eura (sumy 180 209,70 Sk prepočítanej konverzným kurzom 30,126 Sk/1 euro).

1.3. Ďalší uplatnený nárok na náhradu škody z titulu ušlého zisku považoval súd prvej inštancie za opodstatnený a dôvodný len v časti. Nespochybnil úmysel žalobcov 1/ a 2/ využiť novovybudované dva rodinné domy a dve garáže na pozemkoch parcelných č. XXX/X a č. XXX/XX nachádzajúcich sa v k. ú. P. na ich prenajímanie tretím osobám, keďže mal preukázané, že žalobcovia 1/ a 2/ užívali na bývanie inú nehnuteľnosť, ktorú založili na zabezpečenie úverov od Prvej stavebnej sporiteľne, prevzatých za účelom čiastočného pokrytia nákladov na zriadenie predmetných stavieb v k. ú. P.. Predloženými nájomnými zmluvami, uzavretými v decembri roku 2000 so spoločnosťami Herz, spol. s r. o., a Intec Pharma, spol. s r. o., ako aj výsluchom štatutárnych zástupcov uvedených spoločností, súd prvej inštancie konštatoval, že obidve stavby rodinných domov boli postavené na základe stavebného povolenia vydaného Okresným úradom v Senci dňa 4. novembra 1998, ktoré mali byť od 1. apríla 2001, resp. 1. júna 2001 odovzdané do dočasného užívania uvedených spoločností na dobu určitú do 30. septembra 2005, resp. do 31. júla 2005 za dohodnuté nájomné. Ďalej považoval za preukázané, že v stavebnom povolení na stavbu dvoch rodinných domov a garáží na parcelných č. XXX/X a č. XXX/XX nachádzajúcich sa v k. ú. P., uložil stavebný úrad žalobcom 1/ a 2/ ako stavebníkom predložiť ku kolaudácii stavby doklad o vydaní užívacieho povolenia na verejné siete. Po ukončení výstavby žalobcovia 1/ a 2/ požiadali stavebný úrad o vydanie kolaudačného rozhodnutia k zriadeným stavbám,

ktorého vydanie stavebný úrad podmienil doložením zmluvy so žalovanou 1/ na odvádzanie odpadových vôd verejnou kanalizáciou, s tým, že ak nebude tento nedostatok návrhu odstránený, bude kolaudačné konanie prerušené. Nakoľko žalované 1/ a 2/ v tom čase nedospeli k dohode o prevádzkovaní užívateľskej a skolaudovanej kanalizačnej prípojky, ktorá mala odvádzať odpadovú vodu z rodinných domov v predmetnej lokalite, nemohli žalobcovia 1/ a 2/ predložiť stavebnému úradu žiadajú zmluvu o odvádzaní odpadových vôd verejnou kanalizáciou a dosiahnuť tak vydanie kolaudačných rozhodnutí k rodinným domom. Následne nemohli odovzdať rodinné domy do užívania uvedeným spoločnostiam v dohodnutých termínoch. Súd prvej inštancie považoval za preukázané, že obchodné spoločnosti Herz, spol. s r. o., ako aj Intec Pharma, spol. s r. o. z dôvodu nepredloženia kolaudačného rozhodnutia na predmet nájmu od nájomných zmlúv odstúpili. Na základe uvedeného teda ustálil, že znemožnenie skolaudovania postavených rodinných domov k termínu zmluvne dohodnutého začatia plnenia nájomných zmlúv uzavretých v súlade s § 663 a nasl. Občianskeho zákonníka, bolo dôsledkom nesprevádzkovania verejnej kanalizácie v danej lokalite, ktorej prevádzku mala do odovzdania kanalizačnej prípojky určenému prevádzkovateľovi (žalovanej 1/) zabezpečiť žalovaná 2/ a po jej odovzdaní žalovaná 1/. V nadväznosti na uvedené súd prvej inštancie poukázal na právny názor vyplývajúci z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolač súd“) sp. zn. 4Cdo/319/2008, týkajúci sa posúdenia príčinnej súvislosti medzi nesprevádzkovaním verejnej časti kanalizácie v čase predpokladaného žalobcami 1/ a 2/, resp. nevydaním kolaudačných rozhodnutí v dôsledku nesprevádzkovania verejnej časti kanalizácie v dôsledku porušenia zmluvných a právnych povinností žalovaných 1/ a 2/ a zmarením prenájmu nehnuteľností žalobcov 1/ a 2/ z dôvodu ich právnej nespôsobilosti byť predmetom nájmu. K uplatnenému nároku na náhradu škody z titulu ušlého zisku konštatoval správnosť záveru odvolacieho súdu, že žalobcovia 1/ a 2/ po odpredaji nehnuteľností nemohli očakávať ďalší majetkový výnos z titulu ušlého nájomného.

1.4. Následne súd prvej inštancie uzavrel, že v príčinnej súvislosti s porušením právnych povinností žalovaných 1/ a 2/ nemohli žalobcovia 1/ a 2/ v období od 1. apríla 2001, resp. od 1. júna 2001 zhodnocovať svoj majetok (rodinné domy) formou nájmu na základe uzavretých nájomných zmlúv. Základ nároku na náhradu škody z titulu ušlého zisku na nájomnom považoval za daný. Pri rozhodovaní o výške ušlého zisku súd prvej inštancie zohľadnil, že k reálnemu plneniu zmlúv o nájme rodinných domov na základe uzavretých nájomných zmlúv so spoločnosťami Herz, spol. s r. o. a Intec Pharma, spol. s r. o. ako nájomcami nedošlo a že po odpredaji nehnuteľností k 18. januáru 2001 a k 30. júnu 2001 už žalobcovia 1/ a 2/ nemohli očakávať ďalší majetkový výnos z titulu ušlého zisku na nájomnom. Pri určení výšky majetkového výnosu z titulu ušlého zisku (nájomného) súd prvej inštancie vychádzal zo znaleckého posudku vypracovaného znalcom O.. T.. V. M., R., ktorý bol vypracovaný za účelom zistenia podnikateľskej výnosovej hodnoty predmetných nehnuteľností formou prenájmu za obdobie predpokladaného trvania oboch nájomných zmlúv. Pri výpočte znalec postupoval v zmysle metodiky určenej vyhláškou č. 492/2004 Z. z., pričom zistený ročný disponibilný výnos z prenájmu predmetných nehnuteľností (hrubý výnos po odpočítaní prevádzkových, správnych, udržiavacích a iných nákladov na využívanie nehnuteľností) znížil podľa použitej metodiky o daň z príjmu vo výške 38 %. Súd prvej inštancie však bol toho názoru, že na účely výpočtu ušlého zisku z prenájmu nehnuteľností, ktorý nepatrí medzi príjmy oslobodené od dane a podlieha zdaneniu daňou z príjmov fyzických osôb (§ 4 ods. 2, písm. l, bod 3 zákona č. 366/1999 Z. z.), nie je možné znížiť odčerpateľný výnos z prenájmu nehnuteľností o uvedenú daňovú povinnosť, pretože súdnym rozhodnutím priznanú náhradu škody by žalobcovia museli zdaňovať daňou z príjmov fyzických osôb, čo by mohlo viesť k dvojitému zdaneniu týchto príjmov. Z uvedeného dôvodu preto vynásobil znalcom vyčíslené hodnoty kapitalizácie výnosov z prenájmu nehnuteľností koeficientom 1,38, čo zodpovedá znalcom zohľadnenej daňovej povinnosti vo výške 38 %, o ktorú bol zistený disponibilný výnos znížený. Konštatoval, že takto určená náhrada škody z titulu ušlého zisku z prenájmu v sume 35 921,89 eura bude predmetom zdanenia daňou z príjmov fyzických osôb podľa daňovej sadzby aktuálnej v čase daňovej povinnosti. Celkom z titulu uplatneného nároku na náhradu škody, súd prvej inštancie priznal sumu 41 903,76 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 13 % ročne z priznanej istiny od 20. novembra 2002 do zaplatenia v súlade s § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil odkazom na § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších

predpisov, ďalej len „OSP“).

2. Súd prvej inštancie doplnčím rozsudkom č. k. 14C/121/2011-1253 zo 7. júna 2016 vo zvyšku žalobu zamietol.

2.1. Poukázal na to, že žalobcovia 1/ a 2/ sa návrhom podaným dňa 9. mája 2001 domáhali voči žalovaným 1/ a 2/ náhrady škody vo výške 669 646,01 eura s príslušenstvom. Súd prvej inštancie rozsudkom č. k. 14C/121/2011-1139 zo 7. júla 2015 neprávoplatne priznal navrhovateľom sumu 41 903,76 eura s úrokom z omeškania, avšak nerozhodol o zvyšnej časti uplatneného nároku. Krajský súd v Bratislave konštatoval, že súd prvej inštancie nerozhodol o celom predmete konania, a preto mu uložil povinnosť doplniť rozsudok postupom podľa § 166 OSP. Súd prvej inštancie preto na pojednávaní dňa 31. mája 2016 vyhlásil doplnujúci rozsudok, ktorým vo zvyšku žalobu zamietol.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) v poradí druhým rozsudkom z 22. februára 2024 sp. zn. 9Co/2/2023, 9Co/110/2023 odmietol odvolanie žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku súdu prvej inštancie; zmenil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie tak, že uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ sumu 17 540,07 eura s úrokom z omeškania vo výške 13 % ročne od 20. novembra 2002 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku žalobu zamietol; potvrdil napadnutý doplnčiaci rozsudok súdu prvej inštancie a žalovaným 1/ a 2/ priznal voči žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 94,76 %.

3.1. Odvolací súd preskúmal napadnutý a doplnčiaci rozsudok, na nariadenom odvolacom pojednávaní zopakoval dokazovanie čítaním listinných dôkazov a to najmä stavebné povolenie, kolaudačné rozhodnutie, zmluvy o dodávke vody, znalecký posudok T.. B. K., výzvu Okresného úradu v Senci, faktúru spoločnosti WIBAX, spol. s r.o., nájomné zmluvy so spoločnosťami Hertz, spol. s r. o. a Intec Pharma, s.r.o., odstúpenia od týchto zmlúv, zmluvu o budúcej zmluve medzi žalovanými, znalecký posudok č. 23/2004, stanovisko T.. M. Z., znalecký posudok č. 63/2013 ÚEOS-Komercia a. s. a kúpne zmluvy k predmetným nehnuteľnostiam. Dospel k záveru, že odvolanie žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku bolo potrebné odmietnuť, ich odvolaniu proti doplnčiacemu rozsudku nebolo možné priznať úspech a odvolania žalovaných 1/ a 2/ považoval za čiastočne dôvodné. Konštatoval, že po zrušení veci dovolacím súdom zostalo predmetom konania zaplatenie náhrady škody vo výške 176 925,75 eura (vecná škoda 180 209,70 Sk a ušlý zisk 5 149 856 Sk) s úrokom z omeškania 13 % ročne od 20. novembra 2002 do zaplatenia.

3.2. K odmietnutiu odvolania žalobcov 1/ a 2/ odvolací súd uviedol, že žalobcovia napadli výrok, ktorým súd prvej inštancie ich žalobe sčasti vyhovel a zaviazal žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť im náhradu škody vo výške 41 903,76 eura s úrokom z omeškania 13 % ročne od 20. novembra 2002 do zaplatenia. S odkazom na ustanovenie § 359 CSP, konštatoval, že žalobe žalobcov bolo v časti vyhovené, preto žalobcovia neboli oprávnení podať odvolanie proti vyhovujúcemu výroku. Z uvedeného dôvodu odvolanie žalobcov odmietol v súlade s § 386 písm. b) CSP.

3.3. Následne odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok na základe odvolania žalovaných 1/ a 2/ a napadnutý doplnčiaci rozsudok na základe odvolania žalobcov 1/ a 2/. Odvolací súd vychádzal najmä z právnej úpravy zákona č. 138/1973 Zb., vyhlášky č. 154/1978 Zb., vyhlášky č. 15/1989 Zb. a ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu (§ 415, § 417, § 420, § 438, § 441 a § 442). Z hľadiska veci boli podstatné najmä povinnosti správcu verejnej kanalizácie zabezpečiť jej kapacitu, údržbu a bezporuchovú prevádzku, povinnosť pripojiť nehnuteľnosti na verejnú kanalizáciu, ak to podmienky umožňujú, zákaz zriaďovania žump pri možnosti pripojenia na kanalizáciu, povinnosť prevziať skolaudovanú verejnú časť prípojky a povinnosť vlastníka zabezpečiť jej údržbu a prevádzku do odovzdania. Dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a správne právne posúdil splnenie predpokladov zodpovednosti za škodu podľa § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka, a to porušenie právnej povinnosti žalovaných, vznik škody titulom ušlého zisku a príčinnú súvislosť medzi porušením povinnosti a vznikom tejto škody. Vo vzťahu k vecnej škode však odvolací súd dospel k

záveru, že absentuje príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním žalovaných a vznikom vecnej škody.

3.4. K porušeniu právnej povinnosti žalovaných 1/ a 2/ odvolací súd uviedol, že investorom a vlastníkom stavby „Inžinierske siete pre XX rodinných domov P., objekt XX kanalizácia, XX čerpacia stanica“ bola žalovaná 2/. Stavba bola financovaná sčasti z verejných prostriedkov a sčasti z prostriedkov vlastníkov pozemkov a stavebníkov. Žalovaná 1/ sa stavebného konania zúčastňovala od začiatku, keďže ako prevádzkovateľka nadväzujúcej kanalizačnej siete bola jediným reálne prichádzajúcim prevádzkovateľom diela. Túto skutočnosť potvrdzovala aj zmluva o budúcej zmluve na prevádzku kanalizačnej siete v obci P. z 10. mája 1999, uzavretej medzi žalovanými do vydania právoplatného kolaudačného rozhodnutia. Keďže predmetom kolaudačného rozhodnutia bola verejná časť kanalizácie, ktorej prevádzkovanie bolo vo verejnom záujme, obe žalované nadobudli nielen právo, ale aj povinnosť zabezpečiť jej riadnu údržbu a prevádzku. Žalovaná 2/ bola povinná pri odovzdaní verejnej časti prípojky odovzdať aj dokumentáciu skutočného vyhotovenia a žalovaná 1/ bola povinná verejnú časť prípojky prevziať. V tejto súvislosti odvolací súd považoval za preukázané, že žalovaná 2/ bola ochotná previesť kanalizáciu na žalovanú 1/ darovaním, k uzavretiu darovacej, ani inej zmluvy však nedošlo. Z korešpondencie medzi žalovanými vyplynulo, že dôvodom neprevzatia prípojky žalovanou 1/ neboli technické nedostatky alebo chýbajúca dokumentácia, ale nehoda v podmienkach zmluvy, najmä v otázke znášania strát a škôd spôsobených prevádzkou. Napriek tomu žalovaná 1/ uzatvárala s vlastníkami domov v lokalite P. - E. O. zmluvy o dodávke vody a s niektorými aj zmluvy o odvádzaní odpadových vôd. So žalobcami uvedené zmluvy však odmietla uzavrieť. Nesplnením povinnosti prevziať verejnú časť kanalizačnej prípojky a zabezpečiť riadnu prevádzku kanalizácie a čerpacej stanice, žalovaná 1/ porušila povinnosť vyplývajúcu z § 10b vyhlášky č. 15/1989 Zb. a z rozhodnutia Okresného úradu v Senci z 29. júna 2000. Odvolací súd preto nepovažoval za dôvodnú námietku, že žalovaná 1/ nebola so žalobcami v zmluvnom vzťahu a nemala zákonnú povinnosť začať kanalizáciu prevádzkovať. Už počas povoľovania stavby bolo zrejmé, že prevádzku má zabezpečovať žalovaná 1/, ktorá bola v zmluve o budúcej zmluve označená ako prevádzkovateľka. Žalovaná 1/ navyše počas stavebného ani kolaudačného konania nevzniesla námietky, nevyužila opravné prostriedky a bola si vedomá povinností uložených správnym rozhodnutím. Keďže po uvedení diela do trvalej prevádzky nedošlo k jeho odovzdaniu a prevzatíu žalovanou 1/, povinnosť zabezpečiť údržbu a prevádzku mala žalovaná 2/ ako vlastníčka, a to podľa § 40a ods. 4 vyhlášky č. 15/1989 Zb. aj podľa kolaudačného rozhodnutia k predmetnej stavbe. Keďže si žiadna zo žalovaných túto povinnosť nespĺnila, hoci verejná časť kanalizácie bola funkčná, prevádzkyschopná a vlastníci rodinných domov boli na ňu napojení, zodpovedajú za škody vzniknuté v príčinnej súvislosti s porušením týchto povinností, pričom išlo o solidárnu zodpovednosť oboch žalovaných. Žalovaná 2/ by sa jej mohla zbaviť iba vtedy, ak by do odovzdania kanalizácie žalovanej 1/ zabezpečila jej prevádzku sama alebo prostredníctvom tretej osoby. Keďže to neurobila a zároveň strpela dodávanie vody do rodinných domov verejným vodovodom vo svojom vlastníctve, nemohla sa zbaviť zodpovednosti tvrdením, že nemala potrebné kapacity. K uzavretiu zmluvy o zabezpečení odbornej prevádzky kanalizačnej siete došlo až dňa 15. júla 2003. Odvolací súd neuznal ani námietku žalovaných, že na vec nebolo možné aplikovať vyhlášku č. 154/1978 Zb., pretože podľa ich názoru sa vzťahovala iba na prípojky existujúce do 30. decembra 1990. Podľa odvolacieho súdu, z ustanovenia § 40a ods. 1 až 4 vyhlášky č. 154/1978 Zb. vyplýva úmysel zákonodarcu zabezpečiť riadne prevádzkovanie verejných častí užívateľských a skolaudovaných kanalizačných prípojek a určiť zodpovedné subjekty do odovzdania aj po prevzatí prípojky. Opačný výklad by bol nelogický, pretože by ponechal bez právneho režimu prípojky vzniknuté po účinnosti vyhlášky č. 15/1989 Zb. Tento zámer sa prejavil aj v neskoršej úprave práv a povinností vlastníka a prevádzkovateľa verejnej kanalizácie v zákone č. 442/2002 Z. z.

3.5. K vzniku škody následne uviedol, že skutočná škoda je majetková ujma spočívajúca v zmenšení majetku poškodeného, vyjadriteľná v peniazoch. Ušlý zisk predstavuje to, čo by poškodený pri normálnom behu vecí dosiahol, keby nedošlo ku škodnej udalosti. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o preukázaní vzniku vecnej škody spôsobenej zavlhnutím suterénu rodinného domu žalobcov súpisného č. XXX. Škoda predstavovala náklady potrebné na uvedenie veci do predchádzajúceho stavu, vyčíslené spoločnosťou WIBAX, spol. s r.o. vo faktúre č. 32007071 na sumu 180 209,70 Sk, vrátane rozpisu materiálu a stavebných prác. Za preukázaný považoval aj vznik škody z

titulu ušlého zisku, keďže žalobcovia mali reálne dohodnutý prenájom oboch rodinných domov. Dom súpisného č. XXX, mal byť prenajatý spoločnosti HERZ, s.r.o. od 1. apríla 2001 do 30. septembra 2005 a dom súpisného č. XXX, spoločnosti Intec Pharma, s.r.o. od 1. júna 2001 do 31. júla 2005. V dôsledku nesprevádzkovania verejnej kanalizácie došlo k zmareniu prenájmu, lebo obe spoločnosti odstúpili od nájomných zmlúv. Žalobcom preto vznikla škoda spočívajúca v strate nájomného, avšak len za obdobie do odpredaja nehnuteľností, teda pri dome súpisného č. XXX do 18. júna 2001 a pri dome súpisného č. XXX do 3. júna 2002.

3.6. K preukázaniu existencie vzniku príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti a vznikom škody poukázal na to, že o príčinnú súvislosť ide vtedy, ak škoda vznikla následkom protiprávneho konania škodcu, teda ak je medzi konaním škodcu a škodou vzťah príčiny a následku. Nemusí ísť o jedinú príčinu škody, postačuje, ak ide o jednu z podstatných príčin vzniku škodlivého následku. Ak však do deja vstúpi iná, od konania škodcu nezávislá skutočnosť rozhodujúca pre vznik škody, príčinná súvislosť nie je daná. Posúdenie existencie príčinnej súvislosti je skutkovou otázkou vyplývajúcou z vykonaného dokazovania. Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že v prípade škody spočívajúcej v ušlom zisku bola príčinná súvislosť medzi porušením povinností žalovaných a vznikom škody preukázaná. Žalobcovia mali uzavreté nájomné zmluvy, pričom nájomcovia od nich odstúpili práve z dôvodu nemožnosti riadne užívať nehnuteľnosti pre nefunkčnosť kanalizácie. Nebyť nesprevádzkovania verejnej kanalizácie, k zmareniu prenájmu by nedošlo. Z uvedeného dôvodu preto odvolací súd považoval ušlý zisk za škodu vzniknutú v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním žalovaných. Vo vzťahu k vecnej škode dospel k záveru o nepreukázaní príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním žalovaných a vznikom škody. Za priamu príčinu škody považoval konanie žalobcov, ktorí podľa jeho názoru porušili prevenčnú povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 415 Občianskeho zákonníka tým, že bez súhlasu žalovaných a bez právneho oprávnenia svojvoľne pripojili svoje domy na verejnú kanalizáciu bez zabezpečenia spätnej klapky, teda na vlastné riziko zvolili nesprávne technické riešenie. Práve uvedené konanie malo podľa názoru odvolacieho súdu za následok zavlnutie suterénu domu súpisného č. XXX a potrebu vykonania stavebných prác. Ak by sa žalobcovia takto nepripojili, k zavlnutiu by nedošlo. Nepovažoval za dôvodnú argumentáciu žalobcov, že postupovali podľa rozhodnutia o umiestnení stavby č. ŽP-Výst.2378/98-Se z 15. októbra 1998, stavebného povolenia č. ŽP. Výst/2534/98-Se zo 4. novembra 1998 a schválenej projektovej dokumentácie, v ktorej spätná klapka nebola uvedená. Naopak uviedol, že žalobcovia sa v rozpore so stavebným povolením a ešte pred kolaudáciou rodinných domov neoprávnene pripojili na verejnú kanalizáciu, hoci ku kolaudácii bolo potrebné predložiť doklad o užívanom povolení verejných sietí. K existencii príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti a vznikom škody z titulu ušlého zisku, odvolací súd poukázal na právny názor najvyššieho súdu vyslovený v uznesení sp. zn. 4Cdo/319/2008, podľa ktorého je daná príčinná súvislosť medzi nevydaním kolaudačných rozhodnutí v dôsledku nesprevádzkovania verejnej časti kanalizácie a zmarením prenájmu nehnuteľností žalobcov z dôvodu ich právnej nespôsobilosti byť predmetom nájmu. V dôsledku protiprávneho konania žalovaných nedošlo k rozmnoženiu majetku žalobcov, ktoré mohli dôvodne očakávať, pričom škoda spočívala v ušlom zisku z prenájmu nehnuteľností. Odvolací súd však nepovažoval za dôvodnú námietku žalovaných, že žalobcovia nemohli získať nájomné preto, že prenajali neskolaudované domy. Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že žalobcovia riadne požiadali o kolaudačné rozhodnutia, ich vydanie však bolo podmienené predložením zmluvy o odvádzaní odpadových vôd, ktorú nebolo možné uzavrieť pre neschopnosť žalovaných dohodnúť sa na prevádzkovaní kanalizačnej prípojky. Práve absencia existencie príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním žalovaných 1/ a 2/ ako škodcov a vzniknutou skutočnou škodou ako jedného zo základných predpokladov zodpovednosti za škodu v zmysle § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka bola dôvodom, prečo nebolo možné žalobe v časti náhrady skutočnej škody vo výške 5 981,87 eura (180.209,70 Sk) vyhovieť. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok v tejto časti zmenil a žalobu tejto v časti náhrady skutočnej škody zamietol.

3.7. Pri určení výšky ušlého zisku súd prvej inštancie vychádzal zo znaleckého posudku O.. T.. M., O.. č. 23/2004, pričom za základ vzal výpočet výnosovej hodnoty z prenájmu podľa variantu č. 1. Odvolací súd po zopakovaní dokazovania dospel k záveru, že súd prvej inštancie výšku ušlého zisku neurčil správne. Poukázal na stanovisko znalca T.. Z. k znaleckému posudku O.. T.. M., O.., podľa ktorého

znalec neurčoval hodnotu kapitalizovaných odčerpateľných zdrojov z prenájmu, ale výnosovú hodnotu nehnuteľností, čím dospel k nesprávnym výsledkom. Taktiež namietal, že výška obvyklého nájomného 60 000 Sk mesačne, nebola ničím podložená a znalec nesprávne určil sadzbu dane z príjmov. Aj z tohto dôvodu súd prvej inštalácie nariadil kontrolné znalecké dokazovanie znaleckou organizáciou ÚEOS-Komercia a. s. Bratislava. Znalecká organizácia v posudku č. 63/2013 určila hodnotu kapitalizovaných odčerpateľných zdrojov z prenájmu na základe obvyklého nájomného v danom mieste a čase, pričom vychádzala z porovnania obdobných nehnuteľností a zohľadnila ekonomické, polohové aj technické faktory. Súčasne zohľadnila aj náklady spojené s existenciou a prevádzkou nehnuteľností, keďže disponibilný výnos predstavuje čistý výnos po odpočítaní nákladov. Na tomto základe určila výnosovú hodnotu pri dome súpisného č. XXX za obdobie od 1. apríla 2001 do 18. júna 2001 vo výške 98 410,69 Sk a pri dome súpisného č. XXX za obdobie od 1. júna 2001 do 3. júna 2002 vo výške 430 001,26 Sk. Žalobcovia s kontrolným znaleckým posudkom nesúhlasili a namietali, že súd mal vychádzať zo zmluvne dohodnutého nájomného, keďže neexistuje právny predpis obmedzujúci výšku nájomného. Navrhli preto vykonanie ďalšieho znaleckého dokazovania. Odvolací súd túto obranu nepovažoval za dôvodnú. Poukázal aj na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Českej republiky (sp. zn. 25Cdo/676/2001 a 25Cdo/870/2006), podľa ktorej sa výška ušlého zisku pri strate príjmu z prenájmu viaže na sumu, ktorú by poškodený za obvyklých okolností v danom mieste a čase reálne získal, po odpočítaní nákladov potrebných na dosiahnutie zisku. Zdôraznil, že žalobca musí preukázať nielen úmysel prenajať nehnuteľnosť, ale aj reálnu možnosť dosiahnuť konkrétny výnos. Výšku nájomného dohodnutého v nájomných zmluvách vo výške 4.100 eur a 4.500 eur mesačne, považoval za neprimeranú pomerom na trhu v danom mieste a čase, čo podľa neho potvrdili aj znalecké posudky O.. T.. M., O., ako aj znaleckej organizácie ÚEOS-Komercia a. s. Z tohto dôvodu nebolo možné vychádzať zo zmluvne dohodnutého nájomného. Zároveň uviedol, že vzhľadom na potrebu odborného posúdenia, súd prvej inštalácie postupoval správne, keď ustanovil znalca a následne nariadil kontrolné znalecké dokazovanie vzhľadom na rozpory medzi jednotlivými odbornými závermi. Zdôraznil, že súd môže nariadiť kontrolné znalecké dokazovanie, keď tento postup je prípustný len v obzvlášť závažných prípadoch vyžadujúcich si osobitné vedecké posúdenie, alebo ak závery znalcov sú v zrejmom rozpore, čo sa týkalo aj danej veci. Aj keď súd hodnotí znalecký posudok ako každý iný dôkaz, nie je oprávnený posudzovať odborné závery znalca z hľadiska ich vecnej správnosti. Pri hodnotení znaleckého posudku preto prihliada najmä na jeho komplexnosť, úplnosť odpovedí, súlad s ostatnými vykonanými dôkazmi a logickosť jeho záverov. Pri určení výšky ušlého zisku vychádzal preto zo záverov kontrolného znaleckého posudku ÚEOS-Komercia a. s., ktorý považoval za objektívny, presvedčivý a riadne odôvodnený. Naopak, na závery znaleckého posudku O.. T.. M., O. neprihliadal, vzhľadom na odlišné závery kontrolného znaleckého posudku. Hoci žalobcovia správnosť kontrolného posudku namietali, nepredložili žiadny ďalší odborný dôkaz. Odvolací súd zároveň podotkol, že vykonanie ďalšieho znaleckého dokazovania by len neprimerane predlžovalo už aj tak dlhoročné konanie, pričom cieľom kontrolného znaleckého dokazovania nie je opakovane zadávať nové posudky, kým nebude jedna zo strán spokojná so záverom znalca. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/107/2019. S poukazom na závery kontrolného znaleckého posudku predstavoval ušlý zisk z prenájmu domu súpisného č. XXX za obdobie od 1. apríla 2001 do 18. júna 2001 sumu 98 410,69 Sk a z prenájmu domu súpisného č. XXX za obdobie od 1. júna 2001 do 3. júna 2002 sumu 430 001,26 Sk, teda spolu 528 411,95 Sk, čo po prepočte predstavovalo sumu vo výške 17 540,07 eura. Okrem istiny vznikol žalobcom aj nárok na úrok z omeškania vo výške 13 % ročne podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., a to od 20. novembra 2002 do zaplatenia. Odvolací súd priznal úroky z omeškania až od tohto dňa z dôvodu, že dopĺňujúci návrh, ktorým si žalobcovia uplatnili konkrétne vyčíslenú náhradu škody, bol žalovaným doručený dňa 19. novembra 2002, pričom žalobcovia nepreukázali skoršiu výzvu na zaplatenie konkrétnej sumy (§ 563 Občianskeho zákonníka). Žalované sa preto dostali do omeškania od 20. novembra 2002. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 396 ods. 1 a 2, § 453 ods. 3 v spojení s § 255 ods. 2 a § 262 ods. 1 CSP.

4. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej len „dovolatelia“) dovolanie proti všetkým výrokom napadnutého rozsudku, ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Namietali, že napriek predchádzajúcemu

zrušujúcemu uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/20/2020 zostalo napadnuté rozhodnutie opätovne nepreskúmateľné a arbitrárne. Poukázali na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Obdo/53/2020, podľa ktorého ušlý zisk predstavuje stratu reálnej a vysoko pravdepodobnej príležitosti na zhodnotenie majetku. Namietali, že odvolací súd bez riadneho odôvodnenia určil ušlý zisk podľa obvyklého nájomného stanoveného znalcami, namiesto nájomného dohodnutého v platných nájomných zmluvách. Z rozhodnutia podľa nich nevyplývalo, prečo odvolací súd uprednostnil „pravdepodobné“ nájomné pred konkrétnym a preukázaným nájomným podľa zmlúv. Dovolateľa zároveň zdôraznili, že žiadny právny predpis nereguluje výšku nájomného v obchodnoprávných vzťahoch a odvolací súd sa s touto argumentáciou vôbec nevysporiadal. Za nedostatočné považovali aj stručné konštatovanie o neprimeranosti nájomného, najmä keď predložili ďalšie nájomné zmluvy so spoločnosťami Daewoo, Procter & Gamble, Telenor, Heineken, DELL, Merck či Slovenská sporiteľňa na obdobné alebo vyššie sumy. V tejto súvislosti podotkli, že platnosť ani účelovosť týchto zmlúv nebola nikdy spochybnená a ich hodnovernosť potvrdili aj svedecké výpovede, ku ktorým sa odvolací súd nevyjadril. Podľa dovolateľov tým, že odvolací súd bez riadneho odôvodnenia obmedzil výšku ušlého zisku, porušil ich právo na spravodlivý proces. Zároveň poukázali na svoju ekonomickú situáciu, keď nemohli dlhodobo držať úverom zaťažené nehnuteľnosti, ktoré pre konanie žalovaných nemohli využívať na zamýšľaný účel. Vo vzťahu ku skutočnej škode namietali, že odvolací súd iba všeobecne konštatoval absenciu príčinnej súvislosti medzi konaním žalovaných a vznikom škody, bez riadneho vysporiadania sa s konkrétnym skutkovým stavom. Nesúhlasili so záverom, že škodu spôsobili sami porušením prevenčnej povinnosti tým, že sa svojvoľne pripojili na kanalizáciu bez spätnej klapky. Podľa názoru dovolateľov, odvolací súd vôbec nevysvetlil, akú technickú alebo právnu normu mali porušiť, keďže stavba bola realizovaná na základe platného stavebného povolenia. Taktiež namietali aj nesprávne skutkové zistenie o svojvoľnom pripojení, keďže samotné žalované ich v kúpnych zmluvách zaviazali pripojiť domy na verejnú kanalizáciu a pripojenie technicky vybudovali. Poukázali tiež na to, že ani technické podmienky Bratislavskej vodárenskej spoločnosti neustanovovali povinnosť vybudovať spätnú klapku. Zároveň namietali, že ak odvolací súd považoval za preukázané porušenie povinností žalovaných pri zabezpečení prevádzky kanalizácie, mal sa zaoberať aspoň pomernou zodpovednosťou žalovaných za vznik škody. V tejto súvislosti tiež podotkli, žalované po predaji nehnuteľností bezodkladne uzavreli s novými vlastníkami zmluvy o odvádzaní splaškových vôd a zabezpečili prevádzku kanalizácie. Ďalej namietali, že odvolací súd bez riadneho odôvodnenia uprednostnil výpočet ušlého zisku podľa obvyklého nájomného a napriek rozporom v záveroch jednotlivých znalcov im neumožnil vykonanie ďalšieho znaleckého dokazovania, ktoré by odstránilo rozpory a určilo skutočnú obvyklú cenu nájmu. Zároveň namietali, že im nebolo umožnené vykonať a oboznámiť navrhované dôkazy priamo na pojednávaní, hoci sa toho žalobca 1/ na pojednávaní konanom dňa 25. januára 2024 výslovne domáhal. Takýto postup považovali vzhľadom na dĺžku sporu za odňatie možnosti konať pred súdom a porušenie práva na spravodlivý proces. Dovolateľa uvádzali, že odvolací súd týmto postupom znemožnil doplniť dôkazy, ktoré už boli v konaní predložené, najmä dôkazy o financovaní výstavby rodinných domov prostredníctvom spoločnosti WIBAX, spol. s r.o., o splácaní úveru Prvej stavebnej sporiteľne, o povinnostiach vyplývajúcich z kúpnych zmlúv na pozemky vrátane povinnosti napojiť stavby na inžinierske siete, ako aj dôkaz označený za zatajovaný žalovanými - odpoveď na žiadosť AK ECKER-KÁN & partners adresovanú spoločnosti Herz Armaturen G.m.b.H. vo Viedni. Za zásah do práva na súdnu ochranu považovali aj formálne vytýčenie pojednávania iba za účelom vyhlásenia rozsudku bez vykonania ďalších procesných úkonov, ktoré podľa nich mohli odstrániť nezákonnosť rozhodnutia. Navyše poukázali na viacero nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. I. ÚS 146/2010-32, III. ÚS 21/2013-43, I. ÚS 363/2016-31, II. ÚS 298/2018-28, III. ÚS 82/2019-35, I. ÚS 360/2023-23, v ktorých boli deklarované porušenia ich základných práv alebo práv spoločnosti WIBAX, spol. s r.o. Tvrdili, že tieto zásahy im znemožnili efektívne chrániť majetok, podnikať a uplatňovať si nároky, pričom podľa nich poukazujú na systémové zlyhania justície. Zároveň uviedli, že boli zo strany žalovanej 1/ vystavení opakovaným zásahom do majetkových práv vrátane odstavovania dodávky pitnej vody. V tejto súvislosti poukázali na konania vedené na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 31Ro/2068/2007, 51C/160/2014 a 58C/91/2016, ktoré podľa nich prebiehali diskutabilným spôsobom, skončili v ich neprospech a oslabili ich postavenie aj v tomto konaní. Dovolateľa zároveň namietali, že súdy počas konania opakovane porušovali ich základné práva a postupovali v rozpore so zásadami CSP, keď sa podľa nich snažili zbaviť žalovaných zodpovednosti za spôsobenú škodu. Tvrdili, že napriek tomu, že konali transparentne a v súlade so

zákonem, boli za svoju procesnú obranu fakticky sankcionovaní. Poukázali najmä na zásah do práva na spravodlivý proces, ochranu pred diskrimináciou, práva na majetok a práva na podnikanie. Ďalej tvrdili, že žalované zneužívali svoje monopolné postavenie, proti čomu štátne orgány nezasiahli. Zároveň namietali, že súdy neprimerane zaťažili žalobcov súdnymi poplatkami, nezohľadnili ich ekonomickú situáciu a tým podstatne oslabili ich procesnú obranu. Vo vzťahu k právu na majetok dovolatelia namietali najmä zamietnutie nároku na zaplatenie 14 200 000 Sk a záver odvolacieho súdu, podľa ktorého im náhrada škody patrí len do predaja nehnuteľností. Tvrdili, že domy boli nútení predat' pod finančným tlakom a s vadami spôsobenými konaním žalovaných, čo podľa nich neprimerane zasiahlo do ich majetkových práv. Za zásah do práva na majetok považovali aj určenie výšky nájmu podľa znaleckého posudku, namiesto platných nájomných zmlúv. Navrhli odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia s tým, že podľa nich existuje predpoklad úspešnosti dovolania, keďže nedostatky vytýkané už v predchádzajúcom dovolacom konaní neboli odstránené. Zároveň uviedli, že im hrozí ťažko napravitelná ujma, pretože na základe napadnutého rozsudku sú povinní vrátiť 48 383,14 eura, čo vzhľadom na ich postavenie starobných dôchodcov predstavuje zásadný zásah do ich finančných pomerov. Poukázali aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/96/2020, podľa ktorého treba porovnávať ujmu hroziacu dovolateľovi a protistrane. Tvrdili, že žalovaným by odklad vykonateľnosti nespôsobil významnú ujmu, zatiaľ čo žalobcov by povinnosť zaplatiť uvedenú sumu mohla prinútiť speňažiť majetok a spôsobiť im nezvratné následky aj v prípade úspechu v dovolacom konaní. Navrhli zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

5. Žalovaná 2/ v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedla, ho považuje za neprípustné a namietané dovolacie dôvody za neopodstatnené. Tvrdila, že rozsudok odvolacieho súdu bol riadne, logicky a presvedčivo odôvodnený v súlade s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/20/2020. Vo vzťahu k výpočtu ušlého zisku poukázala na to, že odvolací súd správne vychádzal zo znaleckého posudku ÚEOS - Komercia, a. s., keďže podľa judikatúry Najvyššieho súdu Českej republiky sa ušlý zisk pri prenájme určuje podľa obvyklého výnosu v danom mieste a čase. Zdôraznila, že zmluvne dohodnuté nájomné nevykazovalo znaky obvyklosti, preto ďalšie znalecké dokazovanie by bolo nehospodárne a v rozpore so zásadou koncentrácie konania. Samotní dovolatelia pôvodne navrhovali určenie ušlého zisku znaleckým dokazovaním a ich neskoršia argumentácia bola preto podľa žalovanej 2/ vnútorne rozporná. K zamietnutiu nároku na skutočnú škodu uviedla, že odvolací súd správne dospel k záveru o absencii príčinnej súvislosti medzi konaním žalovaných a vznikom škody, keďže žalobcovia sa bez oprávnenia a bez súhlasu žalovaných napojili na verejnú kanalizáciu, čím porušili svoju prevenčnú povinnosť podľa § 415 Občianskeho zákonníka. Za nedôvodnú označila aj námietku odňatia možnosti konať pred súdom. Tvrdila, že odmietnutie ďalšieho znaleckého dokazovania bolo riadne odôvodnené zásadou hospodárnosti konania a že opätovné oboznamovanie sa s dôkazmi už založenými v spise nemohlo predstavovať zásah do práva na spravodlivý proces. Žalobcovia sa týmito námietkami iba snažili oddialiť povinnosť vrátiť rozdiel medzi pôvodne priznanou a novopriznanou náhradou škody. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP namietala, že žalobcovia vôbec neidentifikovali konkrétnu právnu otázku, od ktorej sa mal odvolací súd odchýliť, ani nepreukázali rozpor s ustálenou rozhodovacou praxou odvolacieho súdu. Poukázala pritom na judikatúru najvyššieho súdu, najmä uznesenia sp. zn. 3Cdo/6/2017 a 9Cdo/188/2020. Nesúhlasila ani s návrhom na odklad vykonateľnosti rozsudku, nakoľko žalobcovia nepreukázali reálny predpoklad úspechu dovolania. Ich povinnosť vrátiť časť náhrady škody nemôže byť považovaná za zásah ohrozujúci ich základné životné potreby, keďže žalobcovia museli počítať s možnosťou zmeny rozhodnutia a disponujú ďalším majetkom.

6. Žalovaná 1/ vo vyjadrení k dovolaniu namietala neprípustnosť dovolania s tým, že samotné tvrdenie o existencii vady nezakladá prípustnosť dovolania, pokiaľ rozhodnutie takou vadou skutočne netrpí. Poukázala pritom na uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5Obdo/13/2001 a 2Cdo/105/2002. Zároveň zdôraznila, že právo na spravodlivý proces nezahŕňa právo účastníka, aby sa súd stotožnil s jeho právnym názorom alebo spôsobom hodnotenia dôkazov. Namietala tiež, že žalobcovia neidentifikovali konkrétnu právnu otázku, pri ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, ani neoznačili konkrétne rozhodnutie, od ktorého sa mal odkloniť. Poukázali pritom na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/29/2017 a uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 215/2022. Vo vzťahu k ušlému zisku uviedla, že odvolací súd postupoval v súlade s právnymi závermi dovolacieho

súdu, keď vychádzal z kontrolného znaleckého posudku ÚEOS Komercia a. s. a riadne vysvetlil, prečo nebolo možné vychádzať zo zmluvne dohodnutého nájomného. Samotní žalobcovia pôvodne navrhli určenie ušlého zisku znaleckým dokazovaním, pričom ich neskoršia argumentácia bola podľa žalovanej 1/ účelová a rozporná. K nároku na náhradu skutočnej škody uviedla, že odvolací súd správne vychádzal zo skutkového stavu a právneho názoru dovolacieho súdu, keď dospel k záveru, že žalobcovia porušili prevenčnú povinnosť podľa § 415 Občianskeho zákonníka tým, že bez oprávnenia a bez súhlasu žalovaných pripojili svoje domy na verejnú kanalizáciu, preto absentovala príčinná súvislosť medzi konaním žalovaných a vznikom škody. Za účelové označila aj tvrdenia žalobcov o porušení základných práv a odmietnutí možnosti konať pred súdom. Odvolací súd riadne odôvodnil, prečo nepovažoval ďalšie znalecké dokazovanie ani opätovné oboznamovanie sa s dôkazmi už založenými v spise za potrebné, keďže by nemali vplyv na skutkový stav ani právne posúdenie veci. Vo vzťahu k návrhu na odklad vykonateľnosti rozsudku bola toho názoru, že neboli splnené podmienky podľa § 444 CSP, keďže rozsudok netrpel vadou zmätočnosti, žalobcovia nepreukázali relevantný dovolací dôvod a nehrozila im nenapraviteľná ujma. Poukázala tiež na to, že žalobcom už bola v minulosti vyplatená náhrada škody vo výške 92 618,18 eura a na základe nového rozsudku majú vrátiť len rozdiel 48 383,14 eura, pričom žalované súhlasili aj so splátkami. Napokon uviedla, že žalobcovia podali dovolanie aj proti vyhovujúcemu výroku rozsudku, čo podľa § 447 písm. b) CSP predstavuje dovolanie podané neoprávnenými osobami. Navrhla preto dovolanie v tejto časti odmietnuť, vo zvyšku zamietnuť a o návrhu na odklad vykonateľnosti nerozhodnúť.

7. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) nezistil splnenie podmienok pre vyhovieť návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia, pred preskúmaním dovolaní napadnutého rozhodnutia, preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

9. Najvyšší súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP, ďalej len „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany sporu, v neprospech ktorých bolo sčasti napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

10. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

11. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

12. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

14. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

15. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

16. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (sp. zn. II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, 4Cdo/140/2019, 4Cdo/120/2019).

17. Podľa § 424 CSP dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

18. Z výrokovej časti napadnutého rozhodnutím vyplýva, že odvolací súd sčasti žalobe žalobcov vyhovel (výrok II.), preto proti uvedenému výroku žalobcovia neboli oprávnenými na podanie dovolania. Z uvedeného dôvodu dovolací súd dovolanie v tejto časti odmietol v súlade s § 447 písm. b) CSP.

19. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f) CSP, dovolatelia namietali nedostatočné odôvodnenie, arbitrárnosť pri výpočte ušlého nájomného z titulu uplatneného ušlého zisku, nevysporiadanie sa s podstatnou konzistentnou argumentáciou žalobcov týkajúcou sa výšky dojednaného nájomného, nevykonanie ďalších navrhnutých dôkazov, čím podľa ich názoru došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces, ako aj ústavou zaručených práv týkajúcich sa ochrany majetku, práva na podnikanie a ich práva na ochranu pred diskrimináciou.

20. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že odvolací súd vo vzťahu k posúdeniu uplatneného nároku na náhradu škody z titulu ušlého zisku, po zopakovaní dokazovania sa nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie, ktorý vychádzal zo znaleckého posudku O.. T.. M. č. 23/2004 z 23. októbra 2004 (v spise č. I. 243). Za základ pre stanovenie výšky ušlého zisku žalobcov z prenájmu nehnuteľnosti, súd prvej inštancie považoval výpočet výnosovej hodnoty z prenájmu podľa varianty č. 1 a to len časť, týkajúcu sa hodnoty kapitalizácie budúcich výnosov z prenájmu podľa nájomných zmlúv, čo pri pozemku parcelného č. XXX/X a stavbách na ňom zriadených súpisného č. XXX, predstavuje za obdobie od 1. apríla 2001 do 18. júna 2001 sumu vo výške 19 181,27 eura a na pozemku parcelného č. XXX/XX a stavbách na ňom zriadených súpisného č. XXX za obdobie od 1. júna 2001 do 3. júna 2002 sumu vo výške 16 740,62 eura. Odvolací súd s poukazom na závery znaleckého posudku č. 63/2013 vypracovaného znaleckou organizáciou ÚEOS-Komercia a. s, Bratislava dospel k záveru, že v danom prípade ušlý zisk predstavuje výnosovú hodnotu (hodnotu kapitalizovaných odčerpateľných zdrojov s využitím formou prenájmu a ceny obvyklého nájomného) z prenájmu rodinného domu nachádzajúceho

sa na pozemku parcelného č. XXX/X so súpisným č. XXX za obdobie od 1. apríla 2001 do 18. júna 2001 vo výške 98 410, 69 Sk. Z prenájmu rodinného domu nachádzajúceho sa na pozemku parcelného č. XXX/XX so súpisným č. XXX za obdobie od 1. júna 2001 do 3. júna 2002 vo výške 430 001,26 Sk, t. j. spolu 528 411,95 Sk, po prepočte konverzným kurzom 30,126 v sume 17 540,07 eura. Odvolací súd nepovažoval dojednanú výšku nájomného za primeranú na trhu v danom mieste a čase, čo v konečnom dôsledku potvrdili aj znalci v znaleckom posudku O.. T.. M. a aj znaleckej organizácie ÚEOS-Komercia a. s. Z tohto dôvodu nebolo možné pri stanovení ušlého zisku vychádzať z uplatnenej výšky dojednaného nájomného žalobcami. Znalecká organizácia pri stanovení obvyklého nájomného vychádzala z dostupných informácií, ktoré vybrané ponuky boli objektivizované podľa faktorov ekonomických, polohových, konštrukčných a fyzických, na základe ktorých bola stanovená priemerná porovnávacia hodnota obvyklého nájomného. Vychádzajúc z predpokladaných ročných nákladov spojených s existenciou stavby z dôvodu, že odčerpateľný zdroj alebo disponibilný výnos predstavuje čistý ročný výnos z prenájmu nehnuteľností, čiže zisk vlastníka z tejto formy využívania nehnuteľnosti. Odvolací súd v súlade s § 388 CSP zmenil vyhovujúci výrok a uložil žalovaným povinnosť zaplatiť žalobcom sumu vo výške 17 540,07 eura s úrokom z omeškania vo výške 13 % ročne od 20. novembra 2002 do zaplattenia a v prevyšujúcej časti priznanej sumy súdom prvej inštancie vo výške 41 903,76 eura žalobu ako nedôvodnú zamietol. Vo vzťahu k napadnutému doplniacemu rozsudku súdu prvej inštancie, ohľadne zamietnutia žaloby vo zvyšku uplatneného nároku v celkovej sume 176 925,75 eura, odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 CSP.

21. Vo vzťahu k uplatnenému nároku na náhradu skutočnej škody, odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o nepreukázaní existencie príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním škodcu - žalovaných 1/ a 2/ a vzniknutou skutočnou škodu, spôsobenej zavlhnutím suterénu jedného z rodinných domov žalobcov nachádzajúceho sa na pozemku parcelného č. XXX/X súpisného č. XXX. Věcná škoda predstavovala majetkové hodnoty potrebné na uvedenie do pôvodného stavu, s čím boli preukázané náklady vo výške 180 209,70 Sk faktúrou č. 32007071 z 5. novembra 2001 spoločnosťou WIBAX spol. s r.o. Pri skúmaní existencie príčinnej súvislosti medzi škodou a porušením právnej povinnosti, odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie, po zopakovaní dokazovania dospel k záveru, že podstatnou a priamou príčinou vzniku skutočnej škody nie je protiprávne konanie žalovaných, ale konanie žalobcov, ktorí porušili prevenčnú povinnosť vyplývajúcu im z § 415 Občianskeho zákonníka. Žalobcovia svojím konaním bez akéhokoľvek zmluvného, zákonného alebo iného oprávnenia a bez súhlasu žalovaných ako vlastníkov, resp. prevádzkovateľov, svojvoľne pripojili svoje rodinné domy na vybudovanú vetvu verejnej kanalizácie a to bez zabezpečenia spätnéj klapky. Uvedeným konaním si sami zvolili riziko nesprávneho technického riešenia. Uvedené konanie žalobcov malo za následok a bolo priamou príčinou zavlhnutia suterénu rodinného domu nachádzajúceho sa na pozemku parcelného č. XXX/X súpisného č. XXX, ktoré bolo dôvodom na vykonanie stavebných prác. V tejto súvislosti sa odvolací súd nestotožnil s argumentáciou žalobcov, že pri výstavbe rodinných domov postupovali podľa právoplatného rozhodnutia o umiestnení stavby č: ŽP-Výst.2378/98-Se z 15. októbra 1998 a stavebného povolenia č. ŽP. Výst/2534/98-Se zo 4. novembra 1998 pre výstavbu rodinných domov, ako aj stavebným úradom schválenej a overenej projektovej dokumentácie pre stavebné povolenie, v ktorom nie je ani zmienka o spätnéj klapke. Podľa názoru odvolacieho súdu, žalobcovia bez toho, aby rodinné domy boli skolaudované sa neoprávnene pripojili k verejnej kanalizácii.

22. Nadväzujúc na uvedené dovolací súd konštatuje, že odôvodnenie odvolacieho súdu uvedené v bodoch 15. až 22.2. odôvodnenia vo vzťahu k veci samej, spĺňa náležitosti odôvodnenia vyplývajúce z ustanovení § 220 ods. 2 v spojení s § 393 ods. 2 CSP, lebo zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami, aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Výsporiadanie sa s uplatnenými podstatnými odvolacími námietkami, odvolacím súdom možno považovať taktiež za dostatočné aj v zmysle § 387 ods. 3 CSP.

Za podstatný je potrebné považovať taký argument, ktorý je relevantný, teda má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej povahy, že v prípade jeho preukázania samostatne alebo v spojitosti s ostatnými okolnosťami môže priniesť rozhodnutie priaznivejšie pre odvolateľa (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1296 s.). Z uvedených dôvodov namietaná nepreskúmateľnosť, či nevysporiadanie sa s uplatnenými námietkami nie je dôvodná, preto z procesného postupu odvolacieho súdu existenciu vady zmätočnosti nemožno vyvodiť.

23. K uplatnenej námietke arbitrárnosti dovolací súd uvádza, že z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať vo dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci; hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie veci a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). Arbitrárnosť i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy. O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne, ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). V preskúmvanej veci z napadnutého rozhodnutia namietanú arbitrárnosť nemožno vyvodiť.

24. K namietanému nevykonaniu ďalších dôkazov dovolací súd uvádza, že dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú uplatnený nárok. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, majúcej základ v ústavnom princípe nezávislosti súdov. Táto zásada vyplývajúca z čl. 15 Základných princípov CSP, normatívne vyjadrená v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov robí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 729 s.).

25. Najvyšší súd v uznesení zo 16. mája 2019 sp. zn. 4Cdo/100/2018 uviedol, že „procesnému právu účastníka navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch a dôkazoch rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46

ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada tzv. opomenuté dôkazy takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť“. Totožný názor vyplýva aj z uznesenia najvyššieho súdu z 29. októbra 2019 sp. zn. 5Cdo/202/2018.

26. V danom prípade odvolací súd vo vzťahu k námietkam žalobcov uplatneným voči záverom vyplývajúcim zo záveru znaleckého posudku znaleckej organizácie ÚEOS-Komercia a. s. poznamenal, že nie je cieľom súdneho konania a samotného inštitútu kontrolného znaleckého posudku zadávať nový kontrolný posudok, kým jedna zo strán nebude so závermi znalca spokojná. Rozsah vykonaného dokazovania vrátane znaleckého kontrolného dokazovania súdmi nižších inštancií možno považovať za dostatočný pre zistenie podstatných skutkových okolností pre rozhodnutie vo veci samej. S prihliadnutím aj na zásadu hospodárnosti konania vyplývajúcu z čl. 17 Základných princípov CSP, dĺžku trvajúceho konania, procesný postup odvolacieho súdu, ktorý v súlade s § 384 v spojení § 385 CSP vo veci správne postupoval, nemožno vytknúť jeho nesprávnosť.

27. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010). Je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07). Věcná spojitost' odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

28. Rovnako aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) stabilne judikuje, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, zároveň však nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska proti Španielsku z 29. apríla 1993; m. m. II. ÚS 410/06, I. ÚS 736/2016).

29. V preskúmvanej veci hodnotiaca úvaha súdov zodpovedá zásadám formálnej logiky, vychádza zo zisteného skutkového stavu veci a z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov a právnym posúdením. V tejto súvislosti dovolací súd napokon poznamenáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštalácie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie (§ 442 CSP), v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižších inštancií, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania, vrátane nesprávneho vyhodnotenia niektorého dôkazu. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na

spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP; v preskúmvanej veci však dovolací súd takúto vadu nezistil.

30. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci v zásade nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP (R 24/2017, R 54/2012). Do úvahy preto neprichádza ani relevantnosť námietky, že odvolací súd nedostatočným odôvodnením rozhodnutia dovolateľom znemožnil, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (I. ÚS 188/06). Odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizovateľné základné právo strany sporu na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

31. Vzhľadom na uvedené dôvody dovolací súd konštatuje, že v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil vadu zmätočnosti, preto uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je procesne prípustný, čím je daný dôvod na jeho odmietnutie v súlade s § 447 písm. c) CSP.

32. K namietanému porušeniu základných ľudských práv garantovaných ústavou, na ktoré porušenia dovolatelia poukázali v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP, dovolací súd len dodáva, že všeobecný súd rozhoduje o súkromnoprávných sporoch vyplývajúcich z ohrozenia alebo porušenia subjektívnych práv. Posúdenie porušenia ústavou zaručených základných ľudských práv patrí do kompetencie Ústavného súdu Slovenskej republiky. Z uvedeného dôvodu preto k uplatnenej námietke nezaujal vecné stanovisko.

33. Podľa § 421 ods.1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom, rozhodovaná rozdielne.

34. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

35. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie skutková. Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení, môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

36. V súvislosti s namietaným nesprávnym právnym posúdením v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolatelia nesúhlasili s určením výšky škody z titulu ušlého zisku na základe obvyklej výšky nájomného určeného znaleckým posudkom. Poukázali na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Obdo/53/2020 z 31. marca 2022. Argumentovali tým, že žiadny právny predpis nereguluje výšku nájomného, ktorá môže byť medzi zmluvnými stranami dohodnutá a to obzvlášť, pokiaľ ide o obchodnoprávne vzťahy. Trvali na to, že nimi predložené nájomné zmluvy neboli vyhodnotené ako neplatné, účelové. Z ich obsahu vyplýva reálne dohodnutá výška nájomného a z nej odvolacia reálna výška škody. Vo vzťahu k nepriznaniu nároku na náhradu vecnej škody sa nestotožnili so záverom odvolacieho súdu o nepreukázaní príčinnej súvislosti medzi vznikom škody a protiprávnym konaním škodcov. Tvrdili, že bolo povinnosťou žalovaných pripojiť rodinné domy na verejnú kanalizáciu zmienka o povinnosti spätnej klapky nevyplyva ani z technických podmienok pripojenia a odpojenia nehnuteľnosti na verejný vodovod a verejnú kanalizáciu.

37. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP má osobitný význam vzájomný vzťah medzi právnou otázkou a rozhodovacou praxou dovolacieho súdu. Pre právnú otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický odklon jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky a odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (R 83/2018).

38. Ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vytváraná najvyššími súdnymi autoritami, ktorú vyjadrujú predovšetkým rozhodnutia a stanoviská najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Rozhodovanie v súlade s ustálenou súdnou praxou je naplnením spravodlivého procesu, princípu rovnosti právnej istoty a legitímneho očakávania strán (čl. 2 ods. 1 a 2 a čl. 3 Základných princípov CSP). Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovaně vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané nepublikované rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (sp. zn. 3Cdo/6/2017, 3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017 a 6Cdo/129/2017).

39. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (R 71/2018).

40. Zákonnými predpokladmi vzniku zodpovednosti za škodu v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka sú protiprávny úkon, vznik škody, príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom a škodou a zavinenie, či nedbanlivosť. Ustálená judikatúra skutočnou škodou (damnum emergens) rozumie majetkovú ujmu, ktorá spočíva v zmenšení majetku poškodeného a je objektívne vyjadriteľná všeobecným ekvivalentom t. j. peniazmi. Ide v podstate o vyjadrenie rozdielu v hodnote poškodeného majetku pred spôsobením škody a po spôsobení škody na veci (R 55/1971). V iných rozhodnutiach sa vyskytuje definícia škody ako majetkovej ujmy vyjadriteľnej v peniazoch, spočívajúcej v zničení, v strate, v zmenšení či nezhodnotení majetku poškodeného a predstavuje majetkové hodnoty potrebné na uvedenie do predchádzajúceho stavu (stanovisko najvyššieho súdu ČSR sp. zn. Cpj 87/70). Pojem skutočná škoda sa dlhodobo interpretuje tak, že musí ísť o zmenšenie majetkového stavu poškodeného (R 55/1971), či iné znehodnotenie existujúceho majetkového stavu poškodeného (R 28/2007).

41. V právnej teórii sa vzťah príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) označuje ako priama väzba javov (objektívnych súvislostí), v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). O vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi nesprávnym úradným postupom a škodou vzťah príčiny a následku.

Práve vo vzťahu medzi konkrétnou ujmom poškodeného (pokiaľ vznikla) a konkrétnym konaním škodcu (ak je protiprávne) sa zisťuje príčinná súvislosť. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala. Pritom nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku. Časová súvislosť ale napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti (R 21/1992).

42. Pri výklade príčinnej súvislosti medzi škodou a protiprávnym konaním je súdna prax dovolacieho súdu jednotná, a to dlhodobo. Ustálila, že vzťah príčiny a následku musí byť priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí ak je iba sprostredkovaný. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nevzniká, príčinou škody môže byť len tá skutočnosť, že bez nej by škodný následok nevznikol. Pritom nemusí ísť o príčinu jedinú, stačí, ak ide o jednu z príčin, ktorá sa podieľa na nepriaznivom následku, o ktorého odškodnenie ide, ale musí ísť o príčinu podstatnú. V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je priamosť pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný (m. m. sp. zn. 2Cdo/292/2006; sp. zn. IV. ÚS 107/2008).

43. Z rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/102/2011, 6MCdo/11/2010 a 3Cdo/313/2009 vyplýva právny názor, podľa ktorého pre posudzovanie vzniku zodpovednosti za škodu má zásadný význam otázka, v čom konkrétne škoda spočíva a pri zisťovaní príčinnej súvislosti je priamosť pôsobenia príčiny na následok jej základným atribútom. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako priama príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu. Pre posúdenie vzniku zodpovednosti za škodu má preto zásadný význam otázka, v čom konkrétne spočíva škoda (majetková ujma), za ktorú je náhrada požadovaná, a práve vo vzťahu medzi konkrétnou ujmom poškodeného pokiaľ vznikla a konkrétnym konaním škodcu, ak je protiprávne sa zisťuje príčinná súvislosť (rozsudok najvyššieho súdu z 30. júna 2010 sp. zn. 5Cdo/126/2009).

44. Otázka príčinnej súvislosti môže byť riešená len v konkrétnych súvislostiach. Pri jej zisťovaní treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala. Príčinou vzniku škody nie je skutočnosť, ktorá je už sama následkom (R 7/1979). V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná sama je následkom niečoho a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/32/2007, 1Cdo/129/2008, 5Cdo/301/2009).

45. V súvislosti s posudzovaním existencie príčinnej súvislosti medzi protiprávnym úkonom a vznikom skutočnej škody v zmysle § 420 v spojení s § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka, odvolací súd správne dospel k záveru o jej neexistencii. Konštatoval, že v danom prípade podstatnou a priamou príčinou vzniku skutočnej škody nie je protiprávne konanie žalovaných, ale konanie žalobcov, ktorí porušili svoju prevenčnú povinnosť v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka, keď bez akéhokoľvek zmluvného, zákonného alebo iného oprávnenia a bez súhlasu žalovaných 1/ a 2/ ako vlastníka resp. prevádzkovateľa, svojvoľne pripojili svoje rodinné domy na vybudovanú vetvu verejnej kanalizácie a to bez zabezpečenia spätnej klapky a sami si zvolili na vlastné riziko nesprávne technické riešenie. Uvedené konanie žalobcov malo za následok a bolo priamou príčinou zvlhnutia suterénu rodinného domu nachádzajúceho sa na pozemku parcelného č. XXX/X súpisného č. XXX, ktoré bolo dôvodom na vykonanie stavebných prác. Inak povedané zvlhnutie suterénu rodinného domu a potreba stavebných prác vznikli v priamej príčinnej súvislosti s konaním žalobcov t. j. s porušením ich prevenčnej povinnosti. V podstate sa dovolatelia pripojili neoprávnene k verejnej kanalizácii bez toho, aby ich rodinné domy boli skolaudované.

46. Najvyšší súd v rozsudku z 28. septembra 2021 sp. zn. 5Cdo/171/2019 k otázke týkajúcej sa

posúdenia porušenia prevenčnej povinnosti v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka uviedol, že „porušenie právnej povinnosti znamená rozpor medzi tým, ako fyzická či právnická osoba skutočne konala alebo opomenula konať, a tým, ako mala konať, aby splnila svoje povinnosti. Nedodržanie všeobecnej prevenčnej povinnosti vyplývajúcej z § 415 Občianskeho zákonníka je tiež porušením právnej povinnosti v zmysle § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka; je teda jedným zo základných predpokladov zodpovednosti za škodu“.

47. V kontexte uvedeného dovolací súd konštatuje, že napadnutým rozhodnutím pri riešení otázky posúdenia existencie príčinnej súvislosti medzi protiprávnym úkonom a vznikom škody nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, preto dovolanie vo vzťahu k uvedenej otázke nie je procesne prípustné, čím je daný dôvod na jeho odmietnutie v súlade s 447 písm. c) CSP.

48. Ušlý zisk (lucrum cessans) predstavuje to, čo poškodenému ušlo. Inak povedané, že v dôsledku spôsobenia škody nedošlo k zväčšeniu resp. rozmnoženiu majetku, hoci sa to pri predpokladanej činnosti dalo očakávať. V právnej teórii sa ušlý zisk vymedzuje ako rozdiel medzi tým, čo by poškodený pri normálnom behu vecí, ak by nedošlo k škodnej udalosti dosiahol a tým, čo dosiahol v skutočnosti. Ušlý zisk je stratou konkrétnej, reálnej a preukázanej príležitosti zhodnotenia majetku, avšak len za predpokladu, že pravdepodobnosť dosiahnutia zisku u poškodeného je s ohľadom na existujúce okolnosti toho ktorého prípadu vysoko pravdepodobná až blížiac sa k istote. Bremeno tvrdenia a preukázania týchto okolností leží výlučne na poškodenom (sp. zn. 5MCdo/2/2015).

49. Z rozsudku najvyššieho súdu z 29. marca 2017 sp. zn. 5Cdo/195/2015 k otázke ušlého zisku vyplýva, že „Aj existencia ušlého zisku musí byť vždy bezpečne preukázaná. V prípade ušlého zisku nie je možné preukázať jeho reálnu existenciu, ale musia byť dokazované také konkrétne skutkové okolnosti (tvrdené poškodeným), ktoré pri logickej úvahe povedú súd k záveru, že ušlý zisk by skutočne vznikol nebyť protiprávnej udalosti, t. j. dokazuje sa pravdepodobnosť dosiahnutia ušlého zisku u poškodeného v danom čase a podľa miery dokázanej pravdepodobnosti, je potom možné urobiť záver o tom, či by za daných okolností bol žalovaný ušlý zisk aj reálnym. Nepreukázanie existencie takýchto skutkových okolností, by potom mohlo viesť len k záveru, že ušlý zisk, ktorého sa žalobca v konaní domáha, je skutočne iba fikciou (m. m. sp. zn. 3Cdo/513/2014). Aj v prípade ušlého zisku musí ísť o ujmu už nastalú (vzniklú) a nie o ujmu, ktorá by hypoteticky mohla vzniknúť v budúcnosti (sp. zn. 4MCdo/23/2008). Za ušlý zisk teda nemožno považovať hypotetický ušlý zisk, ktorý nemá žiadny konkrétny preukázateľný základ. Ušlý zisk je teda stratou konkrétnej, reálnej a preukázateľnej príležitosti zhodnotenia majetku, avšak len za predpokladu, že pravdepodobnosť dosiahnutia zisku u poškodeného je s ohľadom na existujúce okolnosti toho ktorého konkrétneho prípadu vysoko pravdepodobná až blížiac sa k istote (m. m. sp. zn. 4Cdo/319/2008, 1Cdo/76/2008)“.

50. Z uznesenia najvyššieho súdu z 30. novembra 2020 sp. zn. 5Cdo/40/2020 k otázke určenia obvyklej výšky nájomného ako základu pre stanovenie obvyklej výšky v danom mieste a čase vyplýva, že obvyklá výška nájomného sa určuje porovnaním reálnej hladiny nájomného v danom mieste a čase.

51. V preskúmvanej veci odvolací súd pri stanovení výšky ušlého zisku vychádzal zo záverov kontrolného znaleckého posudku č. 63/2013 vypracovaného znaleckou organizáciou ÚEOS-Komercia a. s. Bratislava. Dojednanú výšku mesačného nájomného v sume 4.100 eur, resp. 4.500 eur, v súlade s názorom súdu prvej inštancie nepovažoval za primeranú situácii na trhu v danom mieste a čase, čo bolo potvrdené aj znaleckými posudkami vypracovanými O.. T.. M., O.. a ÚEOS-Komercia a.s. Bratislava. Z uvedeného dôvodu i napriek námietkam žalobcov o zmluvne dojednanej výške nájomného, preto pri stanovení výšky ušlého zisku z nej nevychádzal. Určenie výšky ušlého zisku kontrolným znaleckým posudkom znaleckej organizácie považoval teda správne, z ktorých záverov následne aj vychádzal. Znalecká organizácia v znaleckom posudku č. 63/2013 určila ušlý zisk ako hodnotu kapitalizovaných odčerpateľných zdrojov z prenájmu na základe obvyklého nájomného v danom mieste a čase, pričom vychádzala z porovnania obdobných nehnuteľností a zohľadnila ekonomické, polohové aj technické faktory. Súčasne zohľadnila aj náklady spojené s existenciou a prevádzkou nehnuteľností, keďže disponibilný výnos predstavuje čistý výnos po odpočítaní nákladov. Na tomto základe určila výnosovú

hodnotu pri dome súpisného č. XXX za obdobie od 1. apríla 2001 do 18. júna 2001 vo výške 98 410,69 Sk a pri dome súpisného č. XXX za obdobie od 1. júna 2001 do 3. júna 2002 vo výške 430 001,26 Sk, t. j. v sume 17.540,07 eura. Znalecká organizácia pri stanovení obvyklého nájomného vychádzala z dostupných informácií, ktoré vybrané ponuky boli objektivizované podľa faktorov ekonomických, polohových, konštrukčných a fyzických, na základe ktorých bola stanovená priemerná porovnávacía hodnota obvyklého nájomného. Vychádzajúc z predpokladaných ročných nákladov spojených s existenciou stavby z dôvodu, že odčerpateľný zdroj alebo disponibilný výnos predstavuje čistý ročný výnos z prenájmu nehnuteľností, čiže zisk vlastníka z tejto formy využívania nehnuteľnosti.

52. Uznesenie najvyššieho súdu z 31. marca 2022 sp. zn. 4Obdo/53/2020, na ktoré dovolatelia poukázali sa týkalo iných skutkových okolností a obchodnoprávneho vzťahu. Pre občianskoprávne vzťahy abstraktný zisk nepredstavuje sumu, ktorú možno bez ďalšieho priznať. Dôkaz o existencii ušlého zisku musí byť jednoznačne preukázaný. Za situácie dojednaného neprimeraného nájomného, v danom prípade súdy nižších inšancií správne preto vychádzali z výšky obvyklého nájomného určeného v danom mieste a čase znaleckým posudkom.

53. Zásada pacta sunt servanda vyplývajúca z čl. 2 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd znamená dodržiavanie platných zmlúv, ako i jej bezpodmienečnú záväznosť pre obe zmluvné strany, ktorá zaniká len spôsobom vyplývajúcim zo zákona a zo zmluvy. V prípade uplatneného nároku na náhradu škody z titulu ušlého zisku, pokiaľ dojednanú výšku nájomného súdy vyhodnotili ako neprimeranú, nebolo možné pri stanovení výšky ušlého zisku z nej vychádzať. Navyše znaleckou organizáciou určená výška obvyklého nájomného stanovila priemernú porovnávaciu hodnotu obvyklého nájomného a predpokladané ročné náklady spojené s existenciou stavby z dôvodu, že odčerpateľný zdroj alebo disponibilný výnos predstavuje čistý ročný výnos z prenájmu nehnuteľností, čiže zisk vlastníka z tejto formy využívania nehnuteľnosti. Výpočíta sa ako rozdiel hrubého výnosu a nákladov na využívanie nehnuteľností (prevádzkových, správnych nákladov, nákladov na údržbu a pod.) znížený o odhad predpokladaných strát z výnosu z nájomného s ohľadom na typ majetku, jeho polohu, využiteľnosť a pod.

54. Nadväzujúc na uvedené dovolací súd konštatuje, že napadnutým rozhodnutím pri stanovení výšky ušlého zisku nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, preto dovolanie vo vzťahu k zamietavému výroku o nepriznaní uplatnenej náhrady škody z titulu ušlého zisku v celom rozsahu nie je prípustné, čím je daný dôvod na jeho odmietnutie v súlade s § 447 písm. c) CSP.

55. Vzhľadom na uvedené dôvody dovolací súd odmietol dovolanie v súlade s § 447 písm. c) CSP vo vzťahu k uplatneným dôvodom v zmysle § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP; vo vzťahu k vyhovujúcej časti odmietol dovolanie podľa § 447 písm. b) CSP ako podané neoprávnenými osobami.

56. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. V súlade so zásadou úspechu žalovaných 1/ a 2/ v spore, im preto priznal na nárok na ich náhradu proti žalobcom 1/ a 2/ v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP). O výške náhrady rozhodne súd prvej inšancie v súlade s § 262 ods. 2 CSP.

57. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.